

Tot răul spre bine?

de Liviu Antonesei

Două crize energetice, prima a gazului, cealaltă a petrolului, provocate de Rusia putiniană în mai puțin de un an, par să fi trezit din letargie Comisia Europeană care, prin vocea președintelui Barosso, a propus miercuri Uniunii redefinirea politicii energetice comunitare, într-un set consistent de documente. Dincolo de chestiunile de detaliu, privind raporturile dintre producție și distribuție de exemplu, esențialul noii politici energetice constă în schimbarea tehnologică și în reducerea dependenței față de Rusia, prima fiind și un sprijin pentru cealaltă, ca și în crearea unei veritabile piețe energetice a comunității europene. Ca lucrurile să fie foarte clare, trebuie să precizez că UE, care consumă 17 „ din energia bazată pe hidrocarburi a lumii, își asigură din resurse proprii numai 0, 6 procente, cea mai mare parte a necesarului fiind acoperit prin importuri, cele mai mari fiind cele din Rusia, altele din Norvegia și Orientul Apropiat. Schimbarea tehnologică, care semnifică reducerea constată pînă la renunțarea completă la hidrocarburi, este desigur o soluție excelentă, mai ales că are și efecte ecologice indiscutabile, dar este una pe termen lung, întrucît necesită nu doar eforturi colosale de re tehnologizare, ci și de cercetare, tehnologiile alternative nefiind întrutotul – și nici cu toatele! – puse la punct pînă la ultimele detalii, mai puțin cele nucleare, care au și ele riscurile lor. Căutarea unor noi surse de aprovizionare cu resurse clasice este, prin urmare, oricum necesară, fie și ca soluție provizorie, de tranziție tehnologică, dacă europenii nu vor să tremure și să-și reducă producțiile ori de cîte ori se supără Lukașenko, se enervează țarul de la Kremlin, ori îi cășunează ceva pe Ucraina. Faptul că, în urma telefonului dintre cei doi președinți, suzeranul Putin și vasalul Lukașenko, negocierile au fost reluate nu înseamnă nimic, criza poate să reapară oricînd, din orice motiv real ori inventat, dacă Rusia socotește că e rentabil să șantajeze Vestul cu reductabila acum „armă energetică”.

În acest context, trebuie să remarc calitățile politicii externe proiectate de președinte încă de la ocuparea funcției. Unii au strîmbat din nas cînd acesta a vorbit despre axă, despre importanța Mării Negre ori despre necesitatea redefinirii politicii energetice a UE. Acum, se confirmă că a avut dreptate. Și încă integral! Orice putem spune despre dl. Băsescu, nu toate de bine, de altfel, dar nu putem spune că nu are fler pentru politica externă. D-na Merkel tocmai a revenit din SUA, unde a amorsat reîncălzirea relațiilor dintre cele două părți, destul de debile și conflictuale după începerea conflictului din Irak. Uniunea Europeană își propune diversificarea surselor de hidrocarburi, orientîndu-se spre spațiile caucaziene și caspic-transcaucazine, ceea ce presupune, obligatoriu, o bună stabilitate politică și militară la Marea Neagră, deci lucrurile despre care vorbea președintele – pare să fi avut și să aibă consilieri buni pe externe! – încă de acum aproape doi ani. Mai mult, abilitatea cu care politica externă a navigat, mai ales prin președinte, între Statele Unite și UE, mai ales prin echipa guvernamentală, pare acum să dea roadele în care nu credeau criticii politicii externe promovate de președinte.

Și, cum spune vorba de duh, tot răul spre bine, nu doar că președintele este confirmat, fapt ce are desigur o anumită importanță, dar, din actuala criză energetică și de încredere UE – Rusia, România pare să aibă mai mult de cîștigat decît de pierdut. Își poate redefini statutul de factor de stabilitate la granița estică a UE pînă la nivelul unei puteri regionale reale. Iar împreună cu Polonia, păstrînd desigur proporțiile, ar putea juca în Estul Uniunii Europene rolul pe care-l joacă nucleul franco-german din vestul continentului. Aș spune că și aderarea a sosit exact la momentul potrivit. Dacă aș fi Mircea Vulcănescu, aș evoca „norocul românesc”! Pe cel pe care l-am avut la sfîrșitul primului război mondial l-am risipit, nu doar din pricina noastră, ci și a evoluțiilor contextului internațional, în vreo două decenii. Sper că de data aceasta vom reuși să-l administrăm mult mai bine decît atunci!